

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Узп1 8/2019
03.10.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула и Бисерке Живановић, чланова већа, са саветником Весном Мраковић, као записничарем, одлучујући поводом одлуке Уставног суда Уж 273/2016 од 28.03.2019. године, о захтеву АА из села ..., Општина ..., кога заступа пуномоћник Милош Манџукић, адвокат из ..., ..., за преиспитивање судске одлуке – решења Управног суда, Одељења у Нишу П-2 У 13566/15 (2008) од 01.10.2015. године, са Министарством одбране Републике Србије, Сектором за људске ресурсе, Управом за кадрове, као противном странком, у предмету престанка службе, у нејавној седници већа, одржаној дана 03.10.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

Захтев се **УВАЖАВА, УКИДА СЕ** решење Управног суда – Одељења у Нишу П-2 У 13566/15 (2008) од 01.10.2015. године и предмет враћа Управном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Побијаним решењем одбачена је тужба подносиоца захтева, поднета против "службене забелешке о датуму престанка службе" Војне поште ... Ниш инт. бр. ...-... од 18.03.2008. године.

У захтеву за преиспитивање побијаног решења, поднетом због повреде правила поступка која је могла да буде од утицаја на решење ствари и повреде закона, другог прописа или општег акта, подносилац истиче да тражи враћање на посао да се парнични суд огласио ненадлежним, а да је Управни суд одбацио његову тужбу и да је остао без правне заштите, иако је Уставом загарантовано право на правну заштиту и правни лек. Предлаже да Врховни касациони суд побијано решење преиначи или укине.

Противна странка није дала одговор на захтев, већ је само доставила Врховном касационом суду списе предмета.

Врховни касациони суд је о захтеву одлучивао у поновном поступку, поводом одлуке Уставног суда Уж 273/16 од 28.03.2019. године, којом је, ставом 1. диспозитива усвојена уставна жалба подносиоца захтева и утврђено да је решењем Врховног касационог суда Узп 634/15 од 29.10.2015. године, којим је одбачен као недозвољен захтев за преиспитивање судске одлуке – решења Управног суда – Одељења у Нишу П-

2 У 13566/15 (2008) од 01.10.2015. године, повређено право подносиоца уставне жалбе на правно средство, зајемчено одредбом члана 36. став 2. Устава Републике Србије. Истом одлуком, ставом 2. диспозитива, поништено је решење Врховног касационог суда Узп 634/15 од 29.10.2015. године и одређено је да исти суд донесе нову одлуку о захтеву подносиоца уставне жалбе за преиспитивање решења Управног суда – Одељења у Нишу У 13566/15 од 01.10.2015. године.

Поступајући по поднетом захтеву и испитујући побијано решење у границама захтева, а у смислу члана 54. Закона о управним споровима ("Службени гласник РС" 111/09), Врховни касациони суд је нашао:

Захтев је основан.

Према разлозима образложења побијаног решења, тужба против "службене забелешке о датуму престанка службе" Војне поште ... Ниш инт. бр. ...-... од 18.03.2008. године, којом је констатовано да тужиоцу престаје служба са 11.03.2008. године, односно даном уручења наредбе председника Републике Србије ... од 22.02.2008. године, није дозвољена, јер забелешка представља интерни акт туженог органа, који је донет у циљу тужиоцевог раздужења од професионалне војне службе, па је и достављен тужиоцу и другим органима и одређеним евиденцијама у оквиру туженог органа. Из наведених разлога Управни суд је, поступајући на основу члана 77. став 1. Закона о управним споровима ("Службени гласник РС" бр. 111/09), по правилима поступка прописаним одредбама Закона о управним споровима ("Службени лист СРЈ", број 46/96), нашао да оспореним актом није решавано о каквом праву или обавези тужиоца, да овај акт нема карактер управног одлучивања, нити представља управни акт у смислу одредбе члана 6. Закона о управним споровима ("Службени лист СРЈ", број 46/96), да нису испуњени законски услови за покретање управног спора и одбацио, као недозвољену, тужбу на основу одредбе члана 28. став 1. тачка 1) овог закона.

Оцењујући законитост побијаног решења, сагласно одлуци Уставног суда Уж 273/16 од 28.03.2019. године, која је општеобавезујућа, према одредбама члана 166. Устава Републике Србије и члана 7. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07, 99/11, 18/13 – одлука УС, 103/15 и 40/15 – др. закон), Врховни касациони суд налази да је Управни суд побијаним решењем повредио правила поступка на штету подносиоца захтева.

У тужбом оспореном акту Војне поште ... Ниш инт. број ...-... од 18. марта 2008. године, насловљеном као "службена забелешка о датуму престанка службе", констатовано је: да је наредбом председника Републике Србије ... од 22.02.2008. године одлучено да се изврши дисциплинска казна "губитак службе професионалног војника", на коју је правноснажном и извршном пресудом Војног дисциплинског суда при Команди војног округа Ниш I Дис. бр. .../... од 27.02.2007. године, која је потврђена пресудом Вишег војног дисциплинског суда при Министарству одбране од 18.09.2007. године, због дисциплинског преступа из члана 160. став 1. тачка 9. Закона о Војсци Југославије, осуђен подносилац захтева АА, потпуковник на служби у ВП ... Ниш; да је на основу изнетог одлучено да подносиоцу захтева престане професионална војна служба због разлога из члана 164. Закона о Војсци Србије; да је наведена наредба уручена подносиоцу захтева 11.03.2008. године; да је наредба постала коначна у управном поступку даном уручења, с обзиром на то да против ње није допуштена

жалба; да подносиоцу захтева, као потпуковнику на служби у ВП ... Ниш, престаје професионална војна служба, применом члана 117. став 1. Закона о Војсци Србије, даном коначности (уручења) наведене наредбе, односно најкасније са даном 17. марта 2008. године, јер се у моменту доношења наредбе подносилац захтева није налазио на дужности, већ у статусу "удаљен од дужности"; да му је дат рок да најкасније до 21. марта 2008. године раздужи целокупну војну опрему, са којом је задужен, као и да "реша документацију (здравствену књижицу, пропусницу за улазак у касарну, радну књижицу и друго)".

Одредбама Закона о Војсци Србије ("Службени гласник РС" број 116/07) у тексту који је био на снази до 04. новембра 2009. године, било је прописано: да официру, односно подофициру престаје служба у Војсци Србије ако изгуби чин (члан 110. став 1. тачка 5); да поступак за престанак службе према одредбама чл. 110. и 112. овог закона, осим престанка службе на захтев по службеној дужности покреће старешина команде, јединице или установе Војске Србије на положају команданта батаљона или лице истог или вишег ранга (члан 114); да професионалном војном лицу, служба у Војсци Србије престаје даном коначности решења о престанку службе (члан 117. став 1); да рок за предају дужности не може бити дужи од 30 дана од дана коначности решења о престанку службе (члан 117. став 2); да за лице коме служба престаје губитком чина акт о престанку службе доноси надлежни старешина одмах по пријему правноснажне пресуде, а служба се рачуна до дана правноснажности пресуде (члан 117. став 3); да ако законом или прописом донетим на основу закона није одређена надлежност другог лица, за решавање у управним стварима у првом степену стварно је надлежан старешина команде, јединице или установе Војске Србије на положају, команданта бригаде или старешина њему равног или вишег положаја (члан 141. став 1).

Законом о изменама и допунама Закона о Војсци Србије ("Службени гласник РС", број 88/09), који је ступио на снагу 05. новембра 2009. године, у Закону о Војсци Србије ("Службени гласник РС", број 116/07) у члану 110. став 1. измењена је тачка 5) тако да прописује да официру, односно подофициру престаје служба у Војсци Србије "ако изгуби чин или је извршном пресудом војног дисциплинског суда осуђен на дисциплинску казну губитка службе". Члан 117. Закона у целини је измењен тако да је њиме предвиђено: да професионалном војном лицу служба у Војсци Србије престаје разрешењем, на основу акта о престанку професионалне војне службе (став 1); да се лице за које је донет акт о престанку службе, а налази се на дужности, разрешава од службе даном предаје дужности, а лице које се не налази на дужности – даном када акт о престанку службе постане коначан (став 2); да рок за разрешење службе не може бити дужи од 30 дана од дана достављања коначног акта о престанку професионалне војне службе, и у том року се мора извршити предаја дужности (став 3); да за лице коме служба престаје из разлога предвиђених у члану 110. став 1. тачка 5) и члану 112. став 2. тачка 5) овог закона, акт о престанку службе доноси надлежни старешина одмах по пријему пресуде, а служба се рачуна до дана када је пресуда постала извршна (став 4).

Правилном о војној дисциплини ("Службени Војни лист" бр. 40/93, 20/94, 4/96 и 32/99), које је, на основу члана 173. Закона о Војсци Југославије донео председник Савезне Републике Југославије, а које је важило у време доношења наведене наредбе председника Републике од 22.02.2008. године, било је предвиђено: да се казне за

дисциплинске преступе изречене правноснажном пресудом војног дисциплинског суда извршавају тек пошто надлежни старешина изда наредбу о извршењу казне, а да је старешина надлежан за извршење ове наредбе председник Савезне Републике Југославије – за извршење казне губитка службе и губитка чина изречене официру (члан 84. став 1. тачка 1); да се о извршењу казне губитка службе војног лица и губитка чина стара претпостављени старешина на положају команданта пука, њему равном или вишем положају (члан 90. став 1); да се казна губитак службе и казна губитак чина извршавају разрешењем осуђеног од службе у Војсци, на основу акта о престанку службе (став 2).

Законом о управим споровима ("Службени лист СРЈ", број 46/96), који је важио до 29. децембра 2009. године, било је прописано: да се управни спор може водити само против управног акта (члан 6. став 1); да је управни акт, у смислу овог закона, акт којим државни орган и предузеће или друга организација у вршењу јавних овлашћења решава о одређеном праву или обавези физичког лица или правног лица или друге странке у управној ствари (став 2); да ће суд решењем одбацити тужбу ако утврди да акт који се тужбом оспорава није управни акт (члан 6.) (члан 28. став 1. тачка 2).

Законом о управним споровима ("Службени гласник РС", број 111/09), који је ступио на снагу 30. децембра 2009. године, прописано је да ће се поступци по тужбама, захтевима за ванредно преиспитивање судске одлуке и тужбама за понављање поступка поднети до дана ступања на снагу овог закона, окончати пред Управним судом, по правилима поступка која су важила до дана ступања на снагу овог закона (члан 77. став 1).

Законом о општем управном поступку ("Службени лист СРЈ" бр. 33/97 и 31/01 и "Службени гласник РС" број 30/10) који се примењивао до 31. маја 2017. године, било је прописано: да се свако решење мора као такво означити, изузетно, посебним прописима може се предвидети да се решењу може дати и други назив (члан 196. став 1); да писмено решење садржи: увод, диспозитив (изреку), образложење, упутство о правном средству, назив органа са бројем и датумом решења, потпис службеног лица и печат органа, да у случајевима предвиђеним законом или другим прописом, решење не мора садржавати поједина од тих делова (...) (став 3).

С обзиром на наведене прописе, у складу са одредбом члана 84. став 1. тачка 1) Правила о војној дисциплини, важећем у време доношења наредбе председника Републике од 22. фебруара 2008. године, поступак извршења казне за дисциплинске преступе изречене правноснажном пресудом војног дисциплинског суда започиње издавањем наредбе о извршењу изречене казне губитка службе. Наредба председника Републике о извршењу казне губитка службе изречене подносиоцу захтева, сама по себи, јесте без непосредног правног дејства на радноправни статус подносиоца захтева, нема значај акта о престанку службе, усмерена је на претпостављеног старешину – команданта ВП ... Ниш, који је у складу са чланом 90. Правила био дужан да се стара о њеном извршењу, што је изискивало покретање управног поступка за престанак професионалне војне службе, који је био прописан тада важећим одредбама чл. 114. до 118. Закона о Војсци Србије и доношење одлуке о радноправном статусу подносиоца захтева. Услов за престанак професионалне војне службе, сагласно тада важећој одредби члана 117. став 1. Закона о Војсци Србије било је доношење управног акта о престанку службе, под називом наредба која се доноси по спроведеном управном

поступку, у коме је морао бити утврђен разлог престанка службе прописан тим законом, као и наступање коначности тог акта у управном поступку. Међутим, командант ВП ... Ниш, као претпостављени старешина који се старао о извршењу наредбе председника Републике у конкретном случају, сачинио је само акт под називом "службена забелешка о датуму престанка службе" од 18. марта 2008. године, која је сачињена ради спровођења ове наредбе и која није могла заменити наредбу о престанку службе и производити правно дејство тог акта.

Међутим, како до престанка службе подносиоца захтева није дошло по самом закону, нити наредбом председника Републике и да су актом под називом "службена забелешка о датуму престанка службе" од 18. марта 2008. године утврђени битни елементи које би садржао и акт о престанку службе да је био донет у законом прописаној форми и процедури, као и да је оспорен акт непосредно утицао на радноправни статус подносиоца захтева и да је имао улогу акта о престанку службе, по налажењу Уставног суда, које у свему прихвата и Врховни касациони суд, иако "службена забелешка" није означена као наредба, нити има облик и све саставне делове управног акта прописане одредбама раније важећег Закона о општем управном поступку, у погледу садржине и дејства који је произвео тај акт, има карактер управног акта о престанку службе који се доноси по правилима општег управног поступка у управној ствари. Стога оспорен акт под називом "службена забелешка о датуму престанка службе" од 18. марта 2008. године подлеже оцени законитости. У управном поступку, по жалби, односно по тужби у управном спору, у зависности од тога да ли је против акта о престанку професионалне војне службе дозвољена жалба.

Из наведених разлога Врховни касациони суд налази да није правилан закључак Управног суда из оспореног решења да оспореном "службеном забележбом" није решавано о каквом праву или обавези тужиоца у управној ствари и да није управни акт из члана 6. Закона о управним споровима ("Службени лист СРЈ", број 46/96), из ког разлога је побијано решење Управног суда донето уз повреду одредбе чл. 6. и 28. став 1. тачка 2) истог закона.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 55. став 3. Закона о управним споровима, одлучио као у диспозитиву ове пресуде и предмет вратио Управном суду, који је дужан да расправи питања на која му је указано пресудом овог суда, а врста одлуке Управног суда о тужби подносиоца захтева зависиће од тога да ли је дозвољена жалба у управном поступку против акта о престанку професионалне војне службе подносиоца захтева.

ПРЕСУЂЕНО У ВРХОВНОМ КАСАЦИОНОМ СУДУ

дана 03.10.2019. године, Узп1 8/2019

Записничар,
Весна Мраковић, с.р.

Председник већа – судија,
Катарина Манојловић Андрић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић